

Općenito o fotografiranju na putovanjima

Putovanja. Većina barem jednom godišnje napusti svoje mjesto boravka na tjedan ili više i uputi se u neko drugo mjesto. Na odmor. Ili samo na putovanje. Nekome je putovanje godišnji odmor, a nekome samo gnjavaža. Nismo svi rođeni kao svjetski putnici. Neki od nas više vole ležaljke, koktele i suncobrane ili posjet jednoj te istoj konobi sve dane odmora. Neki vole iz godine u godinu posjećivati isto mjesto u kojem se osjećaju ugodno, ali osim samog izležavanja običu i bližu okolicu, odigraju teniski meč sa starim prijateljima, odu u ribolov ili vožnju biciklom. Ima nas i koji volimo svake godine biti na drugome mjestu, istraživati i upoznavati nove ljude, običaje i kulture. U kojoj god grupi da se nalazite, na vlastiti način možete objektivirati svoje uspomene pomoću fotografija kojima ćete, prije svega sebi, ali i ostalima kojima ih budete pokazivali, ispričati priču koja vas je dirnula na tom odmoru. Ili putovanju.

Bilo nakon ljetnog ili zimskog odmora, svatko od nas barem se jednom vratio kući osjećajući posebno uzbuđenje. Možda niste ni bili svjesni da ste na tom odmoru doživjeli i proživjeli nešto što će ostaviti doživotni trag. I sasvim je nebitno jeste li bili na Maldivima ili cijelo vrijeme u Tribunju. To putovanje, taj odmor prepričavati ćete svim poznanicima i uspomene s njega ničim se ne mogu nadomjestiti.

Piazza Navona, Rim

27mm (54mm)

F5.6

1/200s

ISO 100

Zalazak sunca gledan sa zadarske rive, provedena noć uz dragu osobu na plaži u Malom Lošinjju. Ili ste pojeli Tartufo na terasi slastičarnice Tre Scalinie na Piazza Navona u Rimu, vozili se pariškim metroom obilazeći najpoznatije građevine Pariza. Ili ste pješačili do Chitlen Itza u Meksiku...

Zauvijek želimo pamtili lijepe trenutke koje smo doživjeli posjetivši divna mjesta, družeći se s osobama koje su nam prirasle srcu. Iako tijekom godina svoja sjećanja filtriramo od neugodnih osjećaja i nadopunjujemo ih svaki put

uljepšanim detaljima iz prošlosti, ona s godina-ma blijede. I zbog toga im treba poticaj koji će osvježiti već blijeda lica ili mjesta iz prošlosti koja dugo nismo vidjeli i polako zaboravljamo na njih. Taj poticaj može biti upravo fotografija koju ste u tom sretnom i lijepom trenutku snimili.

Prije nekog vremena pričao sam s ocem jedne mladenke kojeg sam htio fotografirati u neformalnim trenucima kako bi ostalo zabilježeno kako je izgledao i osjećao se na dan kada je udavao svoju kćer. Iznenadio sam se kada mi je rekao da se ne voli fotografirati (to još mogu shvatiti) i da ni jednu fotografiju sa svojih putovanja nije spremao u albume i nikad na poleđini nije pisao datum i mjesto snimanja. Jer on ne voli gledati te fotografije i ne privlači ga prisjećanje na prošlost, pa ih nije ni čuvao. Ali možda vaša djeca žele jednog dana vidjeti kako ste izgledali u mladosti, gdje ste sve bili i što ste radili... Sumnjam da ćete se svega sjetiti i živopisno opisivati sve to ako im jednom poželite ispričati ponešto o svojoj prošlosti.

Ali ako ste bitne trenutke uspjeli dokumentirati svojim digitalnim fotoaparatom, i kada ostarite moći ćete unucima pokazivati što ste sve prošli i kako ste živjeli.

Pobuđuju li sve fotografije istom snagom naše osjećaje? Nažalost ili nasreću, ne, samo fotografije na kojima je uhvaćeno „ono nešto“ pokrenut će neke emocije. Ono nešto nije univerzalno i ovisi o oku promatrača...

Vratimo se malo na početak. Bez obzira na to kakav oblik odmora ili putovanja preferirali, svatko od nas ima vlastiti spisak što ponijeti sa sobom na određenu lokaciju. Tako ima onih koji isključivo autom idu na putovanja kako bi mogli spakirati sve odjevne predmete i pola kuhinje ponijeti sa sobom, iako će iz torbi raspakirati možda dvije majice i tri lonca tijekom cijelog odmora. Netko voli nabacati par osnovnih potrepština u ruksak i zaputiti se busom ili autostopom te usput kupovati stvari koje mu zatrebaju. Ili voli ići organizira-

Bazilika Sv. Petra, Rim

14mm (28mm)

F5/6

1/25s

ISO 400

Tulum, Mexico 2009.

24mm
F2.8
1/800
ISO 50
+
cirkularni polarizator

nim prijevozom i uz stručno vodstvo upoznavati nove lokacije pa će se spakirati sukladno preporukama agencije.

Sve to uzevši u obzir, svatko od nas na svoj će način pristupiti pakiranju i odabiru fotografske opreme koju će ponijeti na svoje putovanje života. Jer možda je baš to ovo na koje se upravo spremamo.

Naravno da nećete ići u kupovinu fotoaparata i dodataka za njega kada ste spakirali stvari za put i vidjeli koliko vam je ostalo mjesta za taj komad metala koji namjeravate ponijeti. Neki od vas već posjeduju fotoaparate kojim više ili manje znaju rukovati i koji će ponijeti na putovanje.

Pitanje koje se nameće prije polaska na putovanje jest koliko kvalitetne fotografije želite imati kada se vratite kući?

Idete li na putovanje gdje vam fotoaparat nije najnužniji dio opreme i snimljene fotografije prijateljima želite pokazivati na ekranu prijenosnog računala, pretpostavljam da ste vlasnik nekog kompaktnog digitalnog fotoaparata ili ćete to postati. Ako ste, pak, od onih koji putuju sa svojim fotoaparatom, a ne partnerom, snimajući svaki de-

talj posjećenog mjesta, a želite od tih fotografija napraviti malu izložbu ili popuniti obiteljski album, vjerojatno posjedujete ili ćete kupiti DSLR fotoaparatus. Oni koji žele zaraditi na fotografijama prodajući ih na stock servisima ili od njih izrađivati razglednice, vjerojatno će sa sobom ponijeti malo kvalitetniji DSLR fotoaparatus i uz njega neku opremu koja će im pomoći u snimanju superkvalitetnih fotografija.

Kompaktni digitalni fotoaparati

Prije svega, zbog svojih dimenzija kompaktni digitalni fotoaparati najčešći su odabir ljudi kojima se ne da nositi ruksak ili torbu, već svoj fotoaparatus nakon fotografiranja žele spremi u džep ili ručnu torbicu.

Na putovanja, primjerice, idete isključivo preko turističke agencije koja će vas dovesti do željene destinacije, njihov vodič će vam ispričati sve što zna o mjestima koja posjećujete, a vi želite sve značajnosti lijepo snimiti svojim kompaktnim digitalnim fotoaparatom.

Tako šecujući ulicama grada i prateći brzi korak svog vodiča, ili nećete imati vremena fotografirati iz svih kutova ili puno vremena gubite mijenjajući širokokutni objektiv kojim ste maloprije snimali cijelu katedralu Notre Dame, a sad biste htjeli snimiti samo prozor iza kojeg se nekad davno moglo vidjeti lice Quasimoda... A vaša grupa već je krenula prema Louvreu. Za takve je prigode dobro imati fotoaparatus koji svojim zoom-objektivom obuhvaća i široki i uski kut (veliki raspon žarišnih dužina) pa gotovo s istog mjesta možete napraviti i kadar u koji će stati cijela katedrala i kadar već spomenutog prozora. I još ćete moći snimiti nekoliko fotografija drugih prizora i uz sve to poslušati priču svojeg vodiča.

Kompaktni digitalni fotoaparati projektirani su tako da ih možete jednostavno i lako koristiti.

Princip rada kompaktnih digitalnih fotoaparata daleko je jednostavniji nego DSLR fotoaparata jer kod kompaktnih fotoaparata ne postoji sustav ogledala i prizme, već svjetlost koja ulazi kroz objektiv pada direktno na senzor.

Najveći nedostatak kompaktnih digitalnih fotoaparata može se primijetiti kod samom pritiska na okidač. Vjerojatno ste i sami primijetili da su vam neke fotografije nedovoljno oštre. Ili, bolje reći, mutne. Do toga dolazi jer fotoaparatus konstantno drži podatke u svo-

joj pričuvnoj memoriji (bufferu), što može rezultirati mali kašnjenjem od trenutka kada pritisnete okidač do trenutka snimanja prizora. To kašnjenje je jako kratko, ali postoji mogućnost da fotografija bude zamućena ako ste odmah nakon pritiska okidača pomaknuli fotoaparata. Također, prilikom prikaza slike na pozadinskom ekranu dolazi do određenog kašnjenja, što je normalno jer svjetlost mora proći “kroz” senzor te se prikazati na pozadinskom ekranu.

Zbog toga slika ponekad zna biti sporija i zamućena kod brzih pokreta, a brzina prikaza ovisi o brzini centralnog procesora u fotoaparatu. Procesor u kompaktnom digitalnom fotoaparatu bitan je, uz senzor, i za kvalitetu snimljene fotografije. Fotografije snimljene kompaktnim digitalnim fotoaparatom nisu profesionalne kvalitete, ali možemo reći da zadovoljavaju potrebe većine prosječnih korisnika.

Jedan od primjera je i Olympusov model SP-565 UZ koji vam nudi izvanredno jak 20x širokokutni optički zoom (26-520 mm) koji vas vodi u centar zbivanja. Koristeći 5x digitalni zoom i dodatni TCON-17 telekonverter (s CLA-10 prilagodnim prstenom) moguće je još više. Koliko više? Moguće je postići masivnu žarišnu duljinu koja odgovara 4420mm! Ugradnjom dvostruke stabilizacije slike, koja kombinira i mehanički i digitalni stabilizator, rezultati su pouzdano oštri.

SP-565 UZ nudi i fleksibilnost širokokutnog snimanja. To ga čini savršenim za snimanje ne samo predivnih krajolika i grupnih fotografija nego i za dobivanje šire perspektive pri snimanju interijera odnosno arhitekture, a tehnologija naprednog prepoznavanja lica automatski prepoznaje do 16 lica, te zatim postavlja optimalni fokus i ekspoziciju. 10 megapiksela udovoljava svim potrebama rezolucije, a s iznimno brzim snimanjem od 13,5 slika u sekundi neće vam promaknuti nijedan kadar čak i kad snimate objekte koji se iznimno brzo kreću. To model SP-565 UZ čini idealnim izborom čak i u najtežim fotografskim uvjetima.

Uz 25 scenskih načina snimanja, koji pokrivaju sve najčešće situacije snimanja, SP-565 UZ također nudi i ručno upravljanje. P/A/S/M opcije daju korisnicima slobodu u potrazi za kreativnom inspiracijom. Bez obzira na to koji način snimanja odaberete, TruePic III procesor za obradu slika osigurava najbolje rezultate.

Napredna tehnologija prepoznavanja lica osigurava optimalni fokus i ekspoziciju svakog lica, a u jednoj sceni može prepoznati do 16 lica. Tehnologija prilagodbe sjena za to vrijeme prepoznaje tamna područja u kompozicijama i prema tome podešava postavke kako bi se dobila što realističnija slika.

Kompatibilnost s xD-Picture i microSD karticama, kao dodatak ugrađenoj memoriji, daje korisnicima niz mogućnosti pohranjivanja. Korisnici koji nose naočale cijenit će dioptrijsku korekciju optičkog tražila.

Jednostavnost uporabe i velika rasprostranjenost među kućnim korisnicima natjerala je proizvođače da svoje modele namijene i malo grubljom i ekstremnijom upotrebi, kako bi mogli pokriti svaki segment amaterske fotografije, a to se prvenstveno odnosi na fotografiranje pod vodom, što neki aparati nude bez potrebe za posebnim vodonepropusnim kućištima.

Otpornost na vanjske utjecaje, kao što su vlaga, prašina i udarci, također je postala tražena mogućnost kod kompaktnih digitalnih fotoaparata, tako da se neki modeli mogu koristiti bilo gdje. Pustinja, prašuma, podmorje - u mogućnosti su izdržati gotovo sve.

Za one koji više prakticiraju aktivni odmor ili putovanje dobro će doći izdržljiv fotoaparat poput μ TOUGH-8000, uređaj visoke tehnologije koji stane u svaku torbu.

μ TOUGH-8000 savršen je za one koji stvarno žele ići do krajnjih granica: voodootporan je do dubine 10 m*, otporan na udarce pri padu s visine od 2m**, otporan na smrzavanje do temperature od -10 °C te otporan na terete do 100kg*** težine. On može podnijeti prave batine te i dalje nastaviti davati izvrsne rezultate.

Visoko precizni 3.6x širokokutni optički zoom objektiv ima žarišnu duljinu koja počinje od 28mm za fan-

Pozdrav

150mm (300mm)
F9
1/4000
ISO 100

*Prema IEC standardu, publikacija 529 IPX8

**Odgovara MIL Standardu (Olympus testni uvjeti)

***Prema Olympus testnim uvjetima

tastične grupne fotografije i arhitektonske motive iz neposredne blizine, a proteže se do 102mm za približavanje udaljenih objekata. Sve to ga čini idealnim pratiteljem na putovanjima.

Dvostruka stabilizacija osigurava impresivne fotografije bez imalo zamućivanja čak i kada snimate u uvjetima u kojima je potresanje fotoaparata neizbježno ili kod snimanja u slabijim svjetlosnim uvjetima.

To što je μ TOUGH-8000 i napravljen za akciju, ne znači da podbacuju kada je riječ o kvaliteti slike.

U sebi ima ugrađen i manometar za jednostavnu provjeru pritiska zraka i vode.

Pored intuitivnog izbornika koji se prikazuje na 6.9cm/2.7" velikom HyperCrystal III LCD zaslonu na jednom od 39 ponuđenih jezika, μ TOUGH-8000 ima i dodatni inovativni pristup za upravljanje fotoaparatom. TAP Control funkcija pruža brz pristup mnoštvu postavki jed-

Tribunj

14mm (28mm)

F7.1

1/320

ISO 100

nostavnim dodirima na tijelo fotoaparata, što znači da se postavke lako mogu mijenjati čak i kada nosite rukavice.

Sljedeći put kad budete planirali avanture, svakako ponesete svoj fotoaparat jer akcija čeka da je uhvatite.

Napajanje kompaktnih fotoaparata

Kompaktne fotoaparate uglavnom napajamo AA baterijama (najčešće NiMH). Kako su oni veliki potrošači energije, što zbog LCD ekrana, što zbog konstantne upotrebe zooma i autofokusa, pogotovo ako imate uključen live preview, što je opcija da vam se slika nakon svake snimljene fotografije pokaže na LCD, preporučljivo je imati barem dva seta baterija tako da vam neki važan trenutak ne promakne. Osim toga, važno je imati na umu da pri hladnijim uvjetima baterije mogu izdržati manje jer im kapacitet pada, što je posebno slučaj s litijevim baterijama koje se uglavnom koriste kod DSLR fotoaparata.

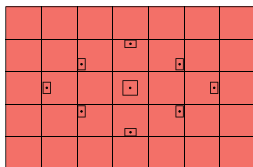
U zimskim uvjetima korištenja, da biste fotoaparat što više sačuvali na toplom, preporučujemo pospremanje aparata u neki unutarnji džep kako bi bio na što toplijem mjestu. Imate li aparat cijelo vrijeme sa sobom na skijanju, budite oprezni prilikom ulaska u toplije i zagrijane prostore gdje se zbog razlike u temperaturi može pojaviti kondenzacija i nanijeti štetu elektronici. Stoga preporučujemo da aparat prije upotrebe u toplom prostoru ostavite barem pola sata da se prilagodi temperaturi na kojoj bi trebao raditi.

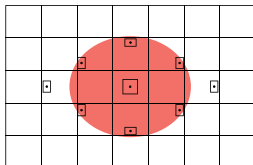
Iako su kompaktni fotoaparati daleko praktičniji kad je nošenje u pitanju, postoji nekoliko činjenica koje ih čine pomalo ograničavajućim. Prije svega to je ručno postavljanje ekspozicije u vidu otvora blende ili brzine zatvarača, balansa bijele boje, ISO osjetljivosti ili navoja za filter. Samo rijetki kompaktni fotoaparati posjeduju mogućnost kontroliranja tih parametara.

Postavke fotoaparata

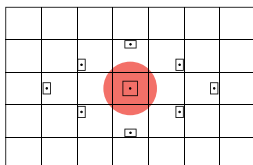
Postavke će fotoaparat automatski definirati prema načinu mjerenja ekspozicije. Najčešći su **Matrix metering** (scena se podijeli na određen broj dijelova, i svaki dio se posebno mjeri, i onda uzima prosjek svih dijelova - prosjek prosjeka), **Center weighted metering**

Matrix metering

Center weighted metering

Spot metering

(mjeri cijelu scenu, ali daje veću važnost centralnom dijelu scene u odnosu na rubove) i **Spot metering** (mjeri samo jako mali dio scene u sredini). Spot mjerenje se najčešće koristi kad fotografiramo neki objekt koji ima jako sjajnu ili tamnu pozadinu, a pozadina pritom vrlo često zauzima velik dio scene koju fotografiramo.

Za fotografiranje nekog pejzaža ili velike građevine preporučujemo Matrix (ESP) mjerenje koje je pogodno kod mjerenja scena koje nemaju veliki kontrast između svjetlijih i tamnih dijelova fotografije, te kod scena koje imaju podjednako osvijetljenje cijele scene.

Za kvalitetu fotografije, kao i za postizanje zadovoljavajuće dubinske oštrome kod kompaktnih fotoaparata važan je i senzor.

Većina kompaktnih fotoaparata ima mali senzor (jedan od većih kompaktnih senzora je 1/8" dimenzija 7,176 mm x 5,319 mm i ima površinu od 38 četvornih milimetara, za razliku od APS-C senzora DSLR fotoaparata dimenzija 23,7 mm x 15,7 mm koji ima površinu od 372 četvorna milimetra).

Kod odabira kompaktnog digitalnog fotoaparata osim boje, oblika i veličine, trebali biste voditi računa i o najvećim otvorima blende objektivu jer će takav objektiv omogućiti ostatku fotoaparata, odnosno CCD senzoru, da do kraja iskoristi rezoluciju koja mu stoji na raspolaganju. Prosječnim objektivom rezultirat će fotografija puna grešaka koja nas ne oduševljava.

Ispis sa fotoaparata

Zbog jednostavnosti upotrebe, koja je kod većine presudila u kupnji kompaktnog fotoaparata, većina snimljene fotografije želi ispisati na kućnim pisačima bez ikakve naknadne obrade.

Mnogi moderni kompaktni digitalni fotoaparati nude direktan ispis fotografija na pisač koji podržava neki od standarda za takav ispis. Ovakav način ispisa krajnje je jednostavan, jer za njega nije potrebno računalo, već su dovoljni fotoaparat i pisač. Fotoaparat se s pisačem spaja putem klasičnog USB kabela, a ispis se kontrolira na fotoaparatu. Osim kabelom, neki digitalni kompaktni nude i bežično povezivanje, ali takvi modeli fotoaparata i pisača dosta su rijetki.

Digitalni PEN

Digitalni PEN novi je koncept u digitalnoj fotografiji. Zahvaljujući konstrukciji bez zrcala malen je poput kompaktnih fotoaparata. Idenični senzor kao i kod Four Thirds fotoaparata i izmjenjivi objektiv osiguravaju SLR kvalitetu i fleksibilnost.

Olympus je 1959. promijenio izgled fotografije slijedeći jednostavnu ideju: stvoriti fotoaparat koji je jednostavno koristiti i nositi kao kemijsku olovku. Olympus Pen, koji je dizajnirao poznati guru stila Yoshihisa Maitani, izazvao je senzaciju među fotoaparatima koja je trajala do kraja 1970-ih. Prije par mjeseci legenda je ponovno oživjela u obliku digitalnog fotoaparata E-P1. Ovaj prvi revolucionarni Olympusov Micro Four Thirds model dolazi u vrijeme kada zrcala više nisu nužna komponenta digitalnih fotoaparata s izmjenjivim objektivima. Nevjerojatno mala veličina, retro stil i jednostavnost korištenja odlike su Olympus Pen fotoaparata. D-SLR kvaliteta i mnoštvo novih karakteristika stavljaju E-P1 u fokus, dok Olympusova inovativna tehnologija mijenja sliku budućnosti. Sada svatko može imati najbolje od oba svijeta: vrhunski dizajn i D-SLR performanse.

No ipak, one koji od fotografije traže i očekuju nešto više, koji se ne boje ručnog podešavanja svih postavki kako bi sami utjecali na kvalitetu snimljenih fotografija, ove do sada nabrojane kategorije digitalnih fotoaparata sigurno neće zanimati. Danas se po već dosta pristupačnim cijenama može kupiti tijelo DSLR aparata koje onda, ovisno o potrebama i prije svega mogućnostima, možemo nadograđivati raznim objektivima, bljeskalicama i ostalim dodacima kojih u ponudi ima već i više nego što je potrebno. Kao i među do sada spomenutima kompaktnim aparatima, i među DSLR aparatima možemo napraviti malu podjelu koja također može doprinijeti odluci koji digitalni fotoaparat kupiti.

Glavne prednosti Micro Four Thirds sustava su radikalno smanjenje debljine, veličine i težine fotoaparata s izmjenjivim objektivima.

Udaljenost od senzora do navoja može se smanjiti za gotovo 50% bez smanjenja visoke kvalitete fotografija Four Thirds sustava.

Najveća prednost svih SLR aparata jest mogućnost izmjene objek-